

VESELJE, IGRIVOST, SOUSTVARJALNOST

Spoštovani sodelavci, gostje in prijatelji!

Dogodki in trenutki, ki nam jih prinaša čas, so vse kaj drugega kakor skupek naših želja, s katerimi bi si želeli ustvarjati raj v našem vsakdanjem življenju. Pa vendar so prav ti dogodki in trenutki, ki nam jih življenje prinaša, edino, kar imamo, in najdragocenejše, kar imamo.

► PETER PUČNIK, SDB, DIREKTOR ZAVODA MARIANUM VERŽEJ

Ob tem pa nam je zaupana ustvarjalnost, sodelovanje in iznajdljivost, da iz teh danosti kaj naredimo, ali pa krč in nemoč, da obstojimo.

Vsega tega je bilo moč okusiti v letu, ki ga počasi končujemo tudi v naši ustanovi – Zavodu Marianum Veržej.

Skoraj pol leta smo čakali, da bomo lahko gostom in obiskovalcem odprli vrata ter jim ponudili oddih, programe, trenutke duhovnosti, veselja in raznih presenečenj. In dočakali smo. Lahko rečem le, da smo obdobje, v katerem nam je bilo dano delovati s programi, izkoristili do vseh por naših zmogljivosti. Ob tem bi se rad iskreno zahvalil sodelavcem, ki so v tem času dali na razpolago vse svoje moči in šli včasih do skrajnosti le-teh, da bi le lahko naredili čim več dobrega za naše goste. Iskrena hvala, dragi sodelavci!

Dragi gostje, obiskovalci in prijatelji, tudi vi ste skozi leto, ki ga počasi končujemo, dali svoj pečat naši ustanovi. Vaše veselje, igrivost, soustvarjalnost in »maratonska« družjenja so bili kot lesena polena, ki jih nalagamo na ogenj, da ohranja toploto in luč. Veseli smo vas prav takšnih!

Če povzamem dogodke celotnega leta, tako tiste turobne ob hladni samoti kakor tiste z ognjem prežarjene,

so bili to dogodki, iz katerih se lahko veliko naučimo. Spoznavamo, kako majhni in nemočni smo, in hkrati, kako smo postavljeni pred trenutke, ko se moramo odločiti in narediti tisto, kar menimo, da je prav in dobro. Čas, ki ga doživljamo, nas vedno znova postavlja pred vprašanje, ali bomo znali izbrati prave korake, prave besede in modre odločitve. Vedno znova smo namreč v nevarnosti, da nas dogajanje v družbi tako prevzame, da pozabimo na najpomembnejše. V nevarnosti smo, da nam kdo pripoveduje svojo zgodbo tako glasno, da niti sebe ne slišimo več. Če izgubimo sebe, izgubimo najdragocenejše, vse. Ob tem razmišljanju mi je prišla na misel zgodba iz ruske legende z naslovom Ne pozabi na najdragocenejše.

Zgodba namreč pripoveduje o revni vdovi, ki skrbi za svojega sina. V življenjski stiski sklene oditi z njim v mesto, da bi tam zaslužila za življenje. Na poti sta v gozdu zašla. Prišla sta do velike pečine, ki se je na vdovino začudenje odprla sama od sebe. Zaslišala je skrivnostni glas: »Vstopi in vzemi, kar potrebuješ zase in za svojega otroka!« Obotavlja in radovedno je vstopila v skalovje in se znašla v imenitnih dvoranah, ki so bile polne naj-

različnejših dobrot in dragocenosti. Spustila je otroka iz rok, da je stekel k igračam, sama pa je začela nabirati dragocenosti. Skrivnostni glas jo je opomnil: »Eno uro časa imaš, da si izbereš, kar želiš, toda ne pozabi na najdragocenejše.« Toliko lepih stvari je bilo in toliko bogatih dvoran je prehodila. Ura je hitro minevala. Glas jo je zopet opomnil: »Še pet minut časa imaš. Ne pozabi na najdragocenejše!«

»Kaj bi moglo biti najdragocenejše?« se je spraševala in še bolj mrzlično iskala po dvoranah. Pobrala je tu dragulj, tam biser. Glas ji je ostro rekel: »Čas je, da greš! Ne pozabi na najdragocenejše!« Žena je pogledala proti izhodu. Kamnita vrata so se začela zapirati. Zadnji trenutek se je prebila na prosto. Vhod se je z velikim truščem in bobnenjem zaprl. V tistem trenutku je žena kriknila: »Moj otrok!« Na otroka, na najdragocenejše, kar je imela, je pozabila. Ostal je v osrčju gore. Čemu ji bodo sedaj vsi diamanti, vse dragocenosti, ki si jih je nabrala? Jokala je in klicala svojega otroka, a zaman. Tolkla je po skalovju, a vhod je ostal nem, zaprt. Dragocenosti je vrgla v prepad. Vse življenje je objokovala svojega otroka, najdragocenejši dar, ki ji je bil dan.

Legenda ima lahko več pomenov. Lahko so naše največje bogastvo otroci, lahko je ljubezen, lahko je kdo od bližnjih, lahko pa je tisti moj notranji jaz, kjer sem edinstven - unikatni. Karkoli od tega izgubim, se mi življenje močno spremeni. In če izgubim tisti del sebe, kjer sem edinstven, neponovljiv in unikatni, s čim lahko še bogatim druge?

Ob tej zgodbi sem se ustavil sam in vabim tudi vsakega izmed nas, da ob koncu leta pomislimo, katere so naše največje dragocenosti, ki jih imamo – minljive in neminljive.

Zato bi vam rad prav s to mislijo zaželel lep, miren in blagoslovljen Božič ter srečno, uspešno in mirno leto, ki prihaja. Ob tem pa ne pozabimo na najdragocenejše! ◀

V OBJEMU ZAVODA MARIANUM VERŽEJ

Z Mojzesom iz sužnosti v svobodo in iz korone v realnost

Dobro se spominjam, kako sem pred letom dni v začetku meseca novembra iskal besede, s katerimi bi zaobjel in opisal dogajanje preteklega leta 2020 v Zavodu Marianum Veržej. Nekaj tednov prej smo morali po navodilih državnih organov znova, zapreti vrata naše ustanove, ki so bila odprta našim obiskovalcem dobre štiri mesece.

► PRIMOŽ KOROŠEC, SDB, VODJA MARIJANIŠČA

Optimistično smo pričakovali, da bomo v drugi polovici meseca januarja 2021, že lahko sprejeli prve goste. Razmišljali smo o programih, ki bi jih lahko ponudili, se lotili manjših popravil v stavbi in dnevno preverjali novice NIJZ-ja. Bolj ko se je iztekalo leto 2020, bolj je postajalo jasno, da bomo morali odložiti naše odprtje na pomladne mesece. Upali smo, da bo to marec, nato april. Ko se je pričel maj, smo znova ugotovili, da tudi v tem mesecu ne bomo še sprejeli prvih gostov, na srečo pa so bile novice spodbudne in smo z dokaj veliko verjetnostjo lahko računali na junij.

In res, v začetku meseca junija smo končno, lahko sporočili našim gostom, ki so nas že nekaj mesecev spraševali o dnevu odprtja, da lahko pridejo. Potrebno je bilo še vedno

upoštevati navodila NIJZ-ja, vendar so bili naši gostje tega že vajeni iz preteklega leta in tako ni bilo večjih težav glede nošenja mask, razkuževanja, varnostne razdalje itd.

Prvi dve skupini, ki sta nas obiskali sta bili skupina pod vodstvom prof. Stanka Gerjolja in skupina žensk pod vodstvom gospe Mojce Giacomelli in gospe Žive Štiglic, katerih delo smo podrobneje predstavili v lanskem glasilu DOM 108.

PRIPRAVE

V sedmih »suhih« mesecih smo čas izkoristili za to, da bi gostom, ko se vrnejo, lahko ponudili topel sprejem in bi se v naši hiši lepo počutili. Kljub temu, da smo izgubili velik del jesenske, celotno zimsko ter pomladansko sezono, nismo vzdihovali za

izgubljenim, ampak smo se z vsemi močmi vrgli v kvalitetno izvedbo poletnih programov in hkrati načrtovali že jesenske z upanjem, da nam bo jesen bolj naklonjena.

ORATORIJ ZA DRUŽINE

Mesec junij je bil v veliki meri zaznamovan z obiskom zakonskih skupin in družin, ki so komaj čakale, da pridejo v Veržej. Na srečo je naš Zavod dobro poznan tudi med starejšo populacijo, ki nas rada obišče med tedom. Z obiskom gostov smo bili zelo zadovoljni, veliko so k temu prispevali turistični bolni, pa tudi izkušnje iz prejšnjih let, ko smo se vedno trudili, da bi pripravili kvalitetne in zanimive programe. Tako tudi letos, saj smo že kmalu po novem letu imeli polne vse rezervacije za poletne programe.

Vrhunec poletne sezone je vsekakor mesec julij in prva polovica meseca avgusta. V začetku julija smo tako kot že vrsto let pripravili Oratorij za družine, ki je bil eden prvih večjih programov, za katerega smo se nadejali, da nam ga bo uspelo kljub vsem omejitvam izpeljati. Zbralo se je lepo število družin iz celotne Slovenije, katerim smo v okviru priporočil NIJZ pripravili program z naslovom »Z Mojzesom iz sužnosti v svobodo in iz korone v realnost«. Kakor že sam naslov pove, smo za tematiko razmišljanja in dela v skupinah izbrali svetopisemsko osebo Mojzesa. Tematske sklope za starše sta vodila salezijanca Marko Košnik in Peter Pučnik, za otroke pa so poskrbeli animatorji ob pomoči salezijanca Gregorja Markelca, s. Zalike Svenšek in moje malenkosti.

V nagovoru za starše je Marko Košnik vse povabil na pot osebnega dela in dela v parih, umiritvi ter poglobitvi vase, sledilo je razmišljanje o poklicnosti (družinsko življenje) ter božji prisotnosti, ki so jo izkušali tudi pri adoraciji.

V organiziranem prostem času so se družine sprehodile po okolici, si ogledale nastop folklorne skupine Leščiček, ustvarjale v rokodelskem centru DUO ter spoznavale za večino nepoznane koticke Prlekije: Jeruzalem, Kog in Razkrižje.

Teden je hitro minil tako za mlajše kot starejše. Objemi in pozdravi so dokazovali, da se bodo zbrali tudi na prihodnjem oratoriju za družine.

Z zaključkom Oratorija za družine nismo zaključili z vsemi oratorijskimi vragolijami.

ORATORIJ ZA DRUŽINE

► Sandra Kozorog-Košuta

Prvi teden julija se nas je dvajset družin iz različnih krajev širom Slovenije združilo na počitnicah v Veržeu.

Dvajset tako zelo različnih družin, vsaka s svojimi navadami, vsaka s svojo zgodbo v srcu je v Marijanišču tudi letos zadihala kot ena sama družina. Poskrbljeno je bilo prav za vse: otroci so z mladimi animatorji in sestro Zaliko uživali v spoznavanju Svetega pisma in ustvarjanju, starši so komaj čakali na kateheze Marka Košnika in Petra Pučnika ter si v sproščenih pogovorih izmenjali številne dogodke, ki so se jih v življenju dotaknili. Manjkala ni niti skupna molitev pred jedjo, jutranja sveta maša, ki smo jo izvajali kar na prostem in tako še toliko bolj doživeli lepoto stvarjenja, ustvarjanje z glino, uživanje v bazenu in družabni večer, na katerem so se družine pomerile v bitki talentov. Predvsem pa je bila v ospredju glasba, ki je ponovno doka-

zala prastari rek, da »kdor poje, trikrat moli«.

Drobne pozornosti, jutranja dramatičacija, ki smo jo vsi komaj čakali, odlična hrana, glasba, prijaznost in topel nasmeh Petra, Primoža, Marka, sestre Zalike in kuharic so vsaka posebej prispevale kamenček v mozaik prijetnega vzdušja.

Bilo je fantastično. Prekratko, a nepozabno.

Prav zato se iste družine vsako leto vračamo v Veržej. Ne glede na razdaljo, ne glede na položaj, ne glede na strah, ki ga korona skuša zasejati v srca ljudi. Da zadihamo skupaj. Kot ena sama velika Božja družina.

Iskrena hvala vsej ekipi, vključno s sestro Zaliko, kuharicami in mladimi animatorji za vso njihovo dobroto, čas in požrtvovalnost. Mi že komaj čakamo na naslednji oratorij.

PO POTEH IGNACIJA STUHLÝJA

➤ Marko Suhoveršnik, SDB

Več kot leto in pol načrtovano romanje po poteh »prvega« čiškega salezijan- ca častitljivega Ignacija Stuchlýja so njegovi sorojaki končno uspeli izpeljati med 1. in 6. avgustom 2021. Salezijanci bratje so obiskali kraje njegovega življenja in delovanja, med njimi jih je dober del poti vodil po naši domovini, saj je Ignacij Stuchlý deloval tudi v salezijanskih ustanovah pri nas.

Potovanje po Sloveniji so zaključili v Veržeju, kjer je Ignacij Stuchlý po prvi sve- tovni vojni v izropanem Marijanišču na novo vzpostavil salezijansko življenje. Ogleдали so si zavod, sonaravni vrt, kamp ter Center DUO, kjer jih je čakal majhen izziv. Pod vodstvom lončarke Urše Ambrož so se lotili oblikovanja gline in uspeš- no oblikovali lične posode.

POLETNI ORATORIJ

Ko smo se pripravljali na Oratorij za družine, smo že načrtovali tudi kasnejši Mini oratorij za otroke in mlade, ki smo ga izvedli v drugi po- lovici meseca julija. Glavna junaki- nja letošnjega Mini oratorija je bila svetopisemska kraljica Estera. Ome- njeni Oratorij je tudi letos zaradi priporočenih ukrepov NIJZ potekal v okrnjeni obliki. Namesto običajnih šestih dni smo skupaj preživeli le štiri, udeležilo se ga je okrog 60 otrok iz Veržeja in okoliških krajev. V letih pred epidemijo smo namreč otrokom pripravili še kopanje v Banovcih, or- ganizirali celodnevni izlet in Orato- rij zaključili s piknikom za otroke in starše. Za otroke, ki so se vsak dan zbrali okrog devete ure, je skrbelo 15 animatorjev, ki so poskrbeli za kate- heze, delavnice, dramsko predstavo, razne igre in dobro razpoloženje. Zaradi upoštevanja splošnih ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe s koronavirusom smo otroke razdelili v več skupin. Poleg raznih delavnic, na katerih so se otroci preizkusili v pripravi sladice, plesnih korakov, po- slikavi obraza in glinenih lončkov ter umetnosti origami zlaganja papirja, smo precej časa namenili tudi špor- tnemu udejstvovanju, animatorji pa so jim skozi predstavo dnevno prika- zovali življenje kraljice Estere.

V tem času smo gostili tudi družine skupnosti Emanuel, malo kasneje v

mesecu avgustu, pa še zakonske sku- pine v društvu Družina in življenje.

Mesec avgust se je počasi prevešal v drugo polovico in čeprav je bilo pole- tje koledarsko še vedno prisotno, smo že razmišljali o jeseni.

»ŠOLSKA« JESEN

Razmišljali smo o mednarodni skupini, ki se bo zbrala na Tango fe- stivalu, o programih in ponudbah za nekoliko starejše goste, ki nas bodo obiskali med tednom, medtem ko bodo konci tednov rezervirani za tiste, ki si med tednom zaradi službe in šole ne morejo privoščiti izostanka.

V mislih smo imeli skupine dijakov raznih srednjih in poklicnih šol, ki se vračajo k nam že vrsto let oz. so šele pred kratkim odkrili »Veržej«. Tako so nas v mesecu oktobru obiskali di- jaki in dijakinje Srednje frizerske šole iz Ljubljane in Šolskega Centra Vele- nje, v novembru pa dijaki in dijakinje Gimnazije Želimlje.

November je tudi mesec obiska ra- znih neokatehumenskih skupin, ki si rade privoščijo nekaj dni odmika od vsakdanjega vrveža in se telesno in duhovno okrepijo.

Kakor vidite, smo veseli vsakega za- dovoljnega gosta, ki se vrne v objem Zavoda Marianum Veržej, prav tako pa vseh novih gostov, ki se morda prvič odločate, da nas obiščete.

Dobrodošli! <

» Novost je tudi Veržej, ki ima pomembno vlogo pri novi evangelizaciji ne le v murskosoboški škofiji, temveč v celotni slovenski cerkveni pokrajini. Želim si, da bi tako v Veržeju kot drugod imeli dobre programe, zlasti duhovne. Ker živimo v Evropi, se zavedamo, da je eden ključnih problemov na duhovnem področju umanjkanje na področju vere (beležimo odpade od Cerkve, površno ali mlačno življenje po veri, celo sovražno razpoloženje do krščanske omike in katoliške Cerkve). Zato predstavlja poseben izziv za salezijance vzgoja v katoliški veri, osnovanje jasne identitete in ponosa.

Dr. Miran Sajovic, SDB, dekan Fakultete za krščansko in klasično književnost na Salezijanski papeški univerzi v Rimu

ŠČEPEC ZGODOVINE

Salezijanci so takoj po naselitvi 1912 začeli zbirati mlade in jim ob sicer redkih prostih urah ponudili priložnosti za utrjevanje vere, družabnost in pridobivanje novih znanj. Jože Kostanjevec je v pregledu zgodovine veržejske župnije o za- četkih oratorija ali mladinskega doma njegovo zgodovino povzel z besedami: »Že leta 1913 so v Marijanišču začeli s tako imenovanim oratorijem. Ob nedeljah so prihajali v zavod fantje iz Veržeja in bližnjih vasi, pa tudi iz Prekmurja, čeprav takrat še ni bilo mostu. Vozil je brod, na katerem je bilo treba plačati za prevoz. Prihajali so mlajši pa tudi pošolski. V zavodu so se igrali, imeli krščanski nauk, vaje v petju in nastopih. Pozneje so vpeljali tudi godbo, ker salezijanskega zavoda si ne moremo misliti brez godbe v eni ali drugi obliki. Imeli so priliko za spoved in ob 9. uri so bili pri sv. maši. Namen oratorija je bil mladino versko vzgajati in ji pomagati, da postanejo dobri kristjani in pošteni ljudje.«

»Krepko se razvija Družba sv. Alojzija, ki šteje primeroma 70 članov, kojih 50 iz- polnjuje redno svoje društvene dolžnosti glede sho- dov in službe božje. Na dvorišču smo dobili visok vr- tiljak s štirimi trapecmi in pa veliko gugalnico, ki sta središče zabave,« zasledimo v februarški številki Salezijanskih poročil leta 1914.

Vsake toliko se pojavi drobec, ki počasi dopol- njuje zgodovinski mozaik veržejskega Marija- nišča in salezijanskega dela nekoč. Domačin Vinko Kapun je po naključju našel primerek *Sprejemnice za Družbo svetega Alojzija*, ki je ob drugih skupinah delovala v kloštru vse do začetka druge svetovne vojne. Tudi taki drobci so spomin in opomin, da ne pozabimo svojih korenin.

»TUDI ČE SEM BLA TRI DNI TLE, SEM SE ISKRENO SPOČILA«

Iz knjige vtisov Penziona Mavrica in Centra DUO Veržej

Že nekaj časa sva z ženo želela obiskati Zavod Marianum. Letos sva se odločila in z zadovoljstvom povem, da sva se odlično počutila. Že sam sprejem ob prihodu s strani g. Primoža Korošca, me je presenetil, ker je tako po domače pristopil, nas prijazno ogovoril, podal vse potrebne informacije in pokazal pot do sobe. Pravtako pa g. Marko v recepciji oddaja super pozitivno energijo kadar smo bili v komunikaciji z njim. Kuharicam v kuhinji in vsem ostalim v Zavodu hvala za dobro hrano in vso prijaznost, ki ste jo izkazali nama in vsem gostom v teh dnevih, ko sva bila pri vas.

Želim vam uspešno poslovno leto in vse dobro pri delu v Zavodu in osebnem življenju! (23. 6. 2021)

Bilo je res dobr' k' vsako leto!

Imeli smo se res lepo!

Najboljše počitnice so tu! Tu so najboljše večerje in zajtrki. Vse je čudovito, imajo tudi igralnico (malo strašno), tu se počutim kot doma! (avgust 2021)

Super je bilo na počitnicah. Hvala lepa za vse!

Kot vedno – najboljše, najmirnejše ... sami NAJI. Še pridemo.

V Veržeu je prijetno, mirno, dobro izhodišče za kolesarske izlete in namakalne dogodivščine. In super ekipa zaposlenih.

V Veržeu je vedno super. Odlična hrana, prijazno osebje in krasno vzdušje. Hvala vam.

Tako kot vedno doslej je bilo tudi letos odlično. Hvala za prijazen sprejem, odlično hrano in vse lepe spomine.

Hvala osebju za zelo prijetno bivanje ter prijazen odnos. Se še vrnemo.

Zahvaljujemo se za prijaznost, dobro hrano in sploh vse. Kar tako naj ostane še naprej!

»Ta hiša k meni sliši, a vendar moja ni, ko drug za mano pride, tud' on jo zapusti ...« Ko prvič vstopiš v to »HIŠO« se tvoji mešani občutki v trenutku razblinijo, ko te sprejmejo s prijaznim nasmehom, lepo besedo in topla dlan, ki v trenutku polepša dan, veš da si dobrodošel, da bo teh nekaj dni tukaj tvoj drugi dom, dom sožitja. In ko pride dan vrnitve na svoj dom, ko zapustiš »HIŠO«, odneseš nepozabne, lepe spomine, trenutke bivanja, v srcu veselje in nabiti s pozitivno energijo, notranji mir in spet pogumno stopaš v nov »jutrišnji dan«. Hvala g. Petru, Primožu, ???, Marku in celemu kolektivu »Marianuma«, hvala, hvala ... ! Bog vas živi!

Tretjič sva tukaj, še prideva.

Zahvala in pohvala celotnemu kolektivu Marianuma za prijaznost in toplino domačnosti pod vodstvom prizadevnega in prisrčnega gospoda Petra Pučnika. Naj bo z vami božji blagoslov in varstvo Marije Pomočnice.

Srčno sva hvaležna in z Bogom gremo naprej. Hvala vsemu osebju in kuharicam.

Lepo smo se imeli. Lepi dnevi so za nami, hvala.

Zahvala in pohvala celemu kolektivu za dobroto! Hvala.

Zelo super, še tako naprej! Bog vas blagoslovi!

Ob vaši dobrosrčnosti in pridnosti, človek ne more, da ne bi klical božjega blagoslova za vse vas in to ustanovo in upava, da se kmalu spet srečamo. Bog vam daj zdravja (in tudi vašim bližnjim). Hvala.

Tudi če sem bla tri dni tle, sem se iskreno spočila. Primeren kraj za izhod iz realnosti. Sam ne hodit sem v času noči čarovnic.

Zelo dobra hrana. Pohvala v kuhinjo! Drugače pa vse zelo super. Še pridem, sigurno!!!

Pohvale v kuhinjo in vsemu osebju. Čudovite počitnice v čudovitih krajih. Se vidimo!

Zahvala vsemu osebju za gostoljubje, prijaznost in dobro voljo. Imeli smo se lepo in do naslednjic da se vidimo!

Bila sem 3 dni. Lepo je bilo. Vsem hvala za prijaznost. Upam, da še pridem.

Draga ekipa Veržeja receptor Marko, Marko, g. Peter, g. Primož. Zahvaljujemo se vam za gostoljubnost, domačnost in prijaznost. Posebno se zahvaljujemo našemu Marku Suhoveršniku in Primožu za nagajivost. Zahvaljujemo se tudi kuharicam za dobro hrano. Gospodu Petru za pomlajevalne večere in receptorju Marku za prijaznost. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Iskrene čestitke ob lepi razstavi!

Tukaj je res zabavno in prijetno.

Iskrene čestitke ustvarjalcem in veliko ustvarjalskega navdiha tudi v prihodnje!

Čudovita dela, navdušeni smo. Vse dobro in polno navdihov ter volje, vam želimo še naprej.

Banovski gusarji smo navdušeni.

Iskrene čestitke vsem članicam Mürskih ribic. Vaša dela so neprecenljiva in vesela sem, da se v Pomurju krepi zavest in ustvarjanje žive kulturne dediščine.

Čestitke za 15 ustvarjalnih let. Pohvala vsem klekljaricam, ki svoj čas preživijo ob prepletanju nitk.

Čudovita razstava, čudovite čipke. Naj vam kleklji še dolgo pojejo.

Čudoviti izdelki in še na mnoga leta naj živi žilica za ustvarjanje. Ohranjajte klekljanje!

DU Ljutomer – članice sekcije za ohranjanje kulturne dediščine, smo si z občudovanjem in interesom ogledale vašo razstavo. Čudovito, mnogo idej, raznovrstnosti in lepote smo se nagledale. Lepa, ustvarjalna in bogata razstava. Čestitke.

Lepo – pridne roke, ki znajo delati in ohranjati stare običaje oz. slovensko kulturo.

V lepem jesenskem dnevu sva obiskala še lepšo razstavo. Hvala vsem ustvarjalcem za njihove izdelke, ki so jih izdelali s svojimi pridnimi rokami.

HVALA VAM, DA STE DEL NAŠE ZGODBE!

Dejavno ustvarjanje v Rokodelskem centru DUO Veržej

Letošnje leto je bilo precej kratko, saj smo zaradi vseh ukrepov začeli ustvarjati in delovati šele v mesecu juniju. Tako da je teh nekaj mesecev, ki smo jih delili in preživeli z našimi gosti, minilo kot tren. So pa bili zato dosti bolj zabavni in veselja polni, za kar se moremo zahvaliti vam, naši dragi obiskovalci.

► IRIS BALAŽIČ, VODJA CENTRA DUO VERŽEJ

RAZSTAVE ZA POŽIVITEV CENTRA

Za začetek poletja smo vam na ogled pripravili dve razstavi: likovno razstavo KUD Ivan Kaučič – Ljutomer, ki deluje v okviru Likovne sekcije, »Silvo Prelog« Ljutomer. Katera je svoja dela razstavila na ogled v naši galeriji. Sočasno pa si je moč ogledati tudi še eno razstavo slikovnih umetnin, ki so nastale izpod rok umetnice Irene Skotnik. Razstava se nahaja na stopnišču Rokodelskega centra DUO in daje našim belim stenam poseben pečat.

OBNOVLJENA RAZSTAVNO - PRODAJNA GALERIJA

Ta umirjen čas smo izkoristili in obnovili našo razstavno-prodajno galerijo, na način, da smo našim obiskovalcem ponudili še bolj pester in obnovljen asortima. S pomočjo rokodelcev iz Pomurja in njihovih izdelkov smo dopolnili prodajalno, z lokalnimi pridelovalci pa še poskrbeli za tradicionalni izbor domačih dobrot (moka, med, olje...). Naša lončarka Urška z vajenkama Eleno in Manco so za vse obiskovalce pripravile nove kolekcije. Njihove pridne roke nikoli ne počivajo, saj se vedno znova rodijo novi izdelki. Pripravile so velik asortima lončene posode, ki je nepo-

grešljiv v vsaki kuhinji. Prav tako pa niso pozabili na dekorativne izdelke, ki bodo krasili vaš dom vsakdan ali ob posebnih priložnostih.

DEJAVNOSTI PROJEKTA »ETHOS LAND«

V mesecu juniju in avgustu smo pripravili dan odprtih vrat za širšo javnost, kjer smo predstavili našo pridobitev hiške »Pod prleško brajdo«. Obiskovalcem so bile na ogled hiške, njihova zunanost in notranost. Predstavili smo jim na kak način so hiške grajene, komu so hiške namenjena in kakšen je naš prispevek v lokalnem okolju. Predstavljen je bil tudi celoten projekt, partnerji v projektu in kakšni so splošni cilji projekta Ethos Land v okviru programa sodelovanja Interreg V-A SI-HU 2014-2020, ki je sofinanciran iz sredstev ESRR, po pogodbi o sofinanciranju št. SIHU190.

6. julija smo izvedli tematski dogodek »Z roko v roki«, kjer so številni obiskovalci sodelovali v treh različnih delavnicah in prisluhnili predstavitvi naravnih gradenj gospoda Stojana Habjaniča. Popoldan je bila na stojnicah predstavljena lokalna ponudba lokalnih izdelkov, tako živilskih kot rokodelskih, prav tako pa so se obiskovalcem na stojnicah predstavili

partnerji v projektu. Dogodek je bil dobro obiskan in udeleženci so bili navdušeni nad delavnicami in celotno ponudbo. Za mlajše goste smo poučni del združili z zabavno in igrivo vsebino.

V začetku septembra so naše hiške napolnili udeleženci dveh terapevtskih kolonij. Pridružili so se nam varovanci iz VDC Murska Sobota in Učenci iz OŠ Cvetka Golarja Ljutomer. Skozi ustvarjalne delavnice in ostale aktivnosti smo jim približali ročno delo in spretnosti, ki so jih bili že kar precej večji. Učenje tehnik izdelave in spoznavanje materialov je potekalo skozi igro in druženje. Za nagrado pa smo si privoščili tudi piknik, kino in sladoled. Tako smo zaključili vse dejavnosti projekta Ethos Land.

DEJAVNOSTI PROJEKTA »MALA ŠOLA LONČARSTVA«

V sklopu operacije »Mala šola lončarstva« (3. JR LAS Prlekija, sofinanciran v sklopu CLLD LEADER in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje) smo junija zaključili z interesnimi dejavnostmi lončarjenja po osnovnih šolah.

Skozi poletje pa smo še izvedli dvajset lončarskih delavnic za otroke v

naši lončarski delavnici. Želeli smo bližnji in tudi širši okolici ponuditi izkušnjo za otroke, kako je delati z glino. Jim predati vsaj košček lončarskega znanja in jih navdušiti za rokodelstvo. Otroška igrivost in domišljija nima meja in tako so nastali prekrasni izdelki, ki so si jih otroci lahko odnesli domov.

ČIPKARSKA RAZSTAVA

Konec avgusta smo našo razstavno galerijo iz slikarskih umetnin preoblekli v čipko. V razstavnem prostoru Rokodelskega centra DUO smo odprli novo čipkarsko razstavo, na kateri so klekljarice - skupina Mürske ribice, predstavile soje delo zadnjih petnajstih let. Na razstavi je sodelovalo tudi Filatelistično društvo Maribor s čipkarsko filatelističnim eksponatom Zanke in zobci, avtorja Milka Lineca. Čipkarski izdelki so bili lepa in unikatna popestritev našega centra.

Sezona je za nami in poletje je bilo precej pestro. V rokodelskem centru se je zvrstilo veliko skupin in posameznikov, ki so si pridobili nova znanja, kupili kak izdelek ali samo enostavno izkusili to edinstveno izkušnjo, kako iz navadne gline narediti uporaben in unikatni izdelek. Hvala vam, da ste del naše zgodbe! ◀

POTREBEN JE ČAS, NIČ SE NE DA NAREDITI NA HITRO

»Enostavno mi je bilo zanimivo«, pravi o začetkih poklica kovač Franc Franko

Z gospodom Francem Frankom sva se dogovorila za pogovor v njegovi domači kovačiji v Puconcih, kjer me je z veseljem sprejel in nam za glasilo DOM 109 zaupal nekaj o sebi in svojem poklicu.

► PRIMOŽ KOROŠEC, SDB

Na začetku najinega pogovora bi Vas poprosil, da se nam predstavite.

Sem Franc Franko in sem kovač. Rodil sem se leta 1939, ampak nisem prvi otrok. Pred menoj so se mojim staršem rodile tri hčerke, ena izmed njih je umrla še kot otrok pri štirih letih zaradi meningitisa.

Gospod Franko me med pogovorom vpraša, če morda vem zakaj je leto njegovega rojstva nekaj posebnega. Prva moja misel ob letnici 1939 je bil pričetek druge svetovne vojne, a gospod Franko ni imel v mislih tega. Tistega leta se je menda pričel v ZDA razvijati medij, ki ga danes verjetno vsi poznamo – televizija. Ob tem je časopis New York Times tistega leta zapisal: »Televizija ne bo nikoli resna konkurenca radiu, saj od ljudi zahteva, da sedijo in imajo oči prilepljene na zaslon. Povprečna ameriška družina za kaj takega nima časa.«

(Ali je ali ni konkurenčna, naj presodi vsak sam.)

Nekje sem prebral, da se je s kovaštvom ukvarjal že vaš oče. Je bil on prvi v družini, ki je začel s to obrtjo? Kako je bilo z vajeništvom?

Kovač sem od leta 1957, ko sem opravil pomočniški izpit. Zakaj sem postal kovač? Enostavno mi je bilo zanimivo in sem hotel postati kovač. Moj oče je prvo kovačijo postavil leta 1912 in v bistvu pričel s kovaštvom. Pred tem v družini ni bilo kovačev, bil

pa je v tistem času v vasi že en kovač in oče se je izučil pri njem.

Ko sem jaz pričel z vajeništvom pri očetu, ki je mimogrede imel tudi željo, da bi ta poklic šel iz roda v rod, sem bil 19. vajenec svojega očeta. Kakor mi je znano, sva živa samo še dva.

Dve leti sem se učil pri očetu (kot vajenec), na to pa je oče leta 1956 umrl in spomnim se, da sem takoj po očetovi smrti šel v Martjance h kovaču Cigutu, kjer sem končal triletno vajeniško dobo. Po odsluženem vojaškem roku me je pot peljala v Maribor v tovarno Kovinar, kjer sem ostal dve leti in kjer je bil direktor tovarne bivši očetov vajenec.

Vseskozi sem delal tudi doma v kovačiji (predvsem po letu 1965) in bil po izgradnji OŠ Puconci okrog 20 let hišnik, dokler nisem šel leta 2000 v pokoj.

Do katerega leta je bilo za kovače še dosti dela? Nekje sem prebral, da je do začetka 70-ih let kovaštvo še cvetelo.

Takrat se je še dosti delalo »gumi vozove« in prikolice. Ljudje so iz Avstrije vozili stara kolesa in so tukaj v Sloveniji delali »gumi vozove«. Delali smo tudi ograje in opremo za svinjake in hleve. Predvsem za hleve z govejo živino. Po letu 1970 pa je počasi šlo navzdol.

Za časa mojega očeta, rojen je bil leta 1887, je bilo vse drugače. Takrat sta bila dva v kovačiji določena samo za podkovanje konj, toliko je bilo tega

dela. Oče je v času prve svetovne vojne v Puli več kot štiri leta samo skrbel, da so bili konji vedno podkovani. Ko je oče postavil leta 1912 svojo kovačijo, so večinoma služili s podkovanjem konj. Konje so vodili v našo kovačijo celo iz Lendave. Stara kovačija je bila takrat na drugi strani današnje ceste in tam smo imeli tudi neke vrste škripec, da smo lahko konja dvignili, da ni brcal. Tudi zaradi te pridobitve smo bili iskani.

Nekje sem prebral, da so menda rekli, »da en kovač ni kovač; dva kovača sta za pol kovača; trije pa so za celega kovača.« Kako to razumeti?

Ker so delali na tri »hamerje« (na tri kladiva, op.). Npr. če so delali vozove, so morali biti trije.

Zakaj se je pred desetletji nekdo odločil za kovaškega mojstra? Ker je moral, ker je bil to dober in donosen poklic? Menda je dober kovač zaslužil dvakrat več kot delavec v tovarni, drži?

Pri meni ni šlo toliko, da bi moral postati kovač. Enostavno mi je bilo zanimivo. Je pa res, da je imel oče željo, da bi nekdo nadaljeval ta poklic. Če se je zaslužilo dvakrat več, ne vem; se je pa dobro zaslužilo, vsaj za časa mojega očeta. Takrat so bili v vasi štirje kovači in vsi so imeli dovolj dela.

Kako je bilo z orodjem in ostalimi stvarmi? Si je vsak kovač sam izdelal orodje? Kje dobite koks in oglje za ogenj?

Nekaj orodja so si kovači sami izdelali, klešče in podobne stvari. Nekateri pa so morali kupiti. Nakovalo, ki ga je uporabljal moj oče in

ga uporabljam še jaz, je kupljeno leta 1912. Oče ga je naročil v Gradcu (Avstrija). Hotel je imeti 100 kg nakovalno, a so mu iz Gradca sporočili, da ga nimajo; lahko pa mu pošljejo 109 kg nakovalno in mu tistih 9 kg podarijo. Ko to isto nakovalno pogledamo danes, ne izgleda, da je staro več kot 100 let in koliko udarcev je prejelo v stotih letih. Danes nikjer več ne dobiš takega nakovala. Imam sicer še eno manjšo, 80 kg nakovalno. Tudi večja kladi-va, primeže, svedre in večje orodje so kovači ponavadi kupili.

Elektrike dolgo ni bilo in tako smo kurili na koks, ko je bila potrebna temperatura okrog 1500°C. Koks v Sloveniji ne dobiš več, ker je premalo povpraševanja. Kupujem ga v Avstriji, pa tudi oni ga od nekje uvažajo.

Ko slišimo, da je nekdo kovač, si predstavljamo, kako izdeluje podkve in z njimi podkuje konja. Pa je delo kovača res samo to? Verjetno ste izdelovali tudi poljedelsko orodje?

Svoj čas so se res večinoma ukvarjali s podkovanjem konj. Delali pa smo tudi druge stvari npr. vozove. Nekateri pa tudi kultivatorje in pluge.

Imate kaj kovaških naslednikov? Menda ni ravno veliko zanimanja?

Računal sem malo na vnuka. Ampak danes so drugi časi. Zaposlitev so našli drugje. Ljubiteljsko pa še kdaj pomagajo. Morda pravnuki ... ampak tega ne bom dočakal. Imajo pa zanimanje. Vnuk ima zanimanje in bi se marsičesa lotil, ampak kaj ko je potreben čas in se nič ne da narediti na hitro.

Nekje ste dejali: »Če slučajno dva dni nimam terapije s kladivom, me rama boli tako močno, da ne morem niti ležati. Potem pa grem na terapijo v delavnico in me nič več ne boli.«

To pa potrebujem. To je moja terapija.

Po odhodu v pokoj še vedno ne mirujete. Izdeluje izdelke domače obrti, manjše uporabne predmete in spominke kot so podkvice, svečniki, lučke, orodje za kamin, nosilci za buteljke in drugo. Menda so pred leti šle dobro v promet majhne sekirice, ki so simbolizirale npr. rek: »Naj ti pade sekira v med« ali pa: »Ne sekiraj se« ...

V zadnjem letu sem dosti delal »zaščito pred točo«. Krivili smo cevi za razne rastlinjake.

Na željo vnuka pa sem se lotil tudi izdelave peči za peko pic in je uspelo. Nastala je majhna peč za štiri pice.

Ja, sekirice pa so pred leti res dobro šle v promet. Vse so pokupili, tako, da danes nimam niti ene.

Kako ste pričeli sodelovati z Zavodom Marianum Veržej oz. Centrom DUO?

Bilo je še v času gospoda Janeza Krnca. On je začel s Centrom DUO. V njihovi trgovini smo dobro prodajali naše izdelke.

Kaj po navadi predstavite mladim oz. obiskovalcem, ki pridejo na ogled delavnice v Centru DUO?

Glede na to, da smo nekoliko omejeni s časom, jim pokažem izdelavo žeblicev. Ampak v eni uri jih je težko kaj naučiti. Včasih niti ne znajo dob-

ro prijeti kladiva. Za kaj večjega in bolj zapletenega bi bilo potrebnega več časa, da se človek nauči.

(Pokaže mi dvokilogramsko kladivo, s katerim mu ponavadi pomaga njegova žena.)

Verjetno lahko obiskovalci najdejo vaše izdelke tudi na raznih sejnih v Pomurju? Se vam zdi, da ljudje znajo ceniti izdelke domače obrti?

Večinoma bolj cenijo naše kovaške izdelke kupci oz. obiskovalci iz zahodne Slovenije (Gorenjska). V domačem okolju je manj zanimanja.

Prisotni smo na raznih sejmih npr. na Miholovem sejmu v Veržej, na raznih sejmih ob prazniku sv. Miklavža, pa tudi pri Gradu na Goričkem imajo moje izdelke. Pokličejo, ko jim zmanjka in dostavimo. Gre bolj za miniaturne izdelke.

Ko sem bil pred kratkim v bolnišnici na pregledu, sem s seboj vzel nekaj podkvic in jih delil med bolniško osebje ter jim strokovno razložil, kako

morajo obrniti podkev za posamezne učinke: če podkev obrneš navzgor – ti lovi srečo; če podkev obrneš navzdol – odganja zle duhove; če jo obrneš na levo – je za zdravje; če jo obrneš na desno – je za rodnost. Po želji, kar potrebujete.

Bi za konec povedali kaj posebnega našim bralcem glasila DOM 109?

Lahko se oglasijo v Puconcih v moji delavnici, ker nisem vedno v Veržej. Tudi šole večkrat pridejo na obisk v mojo delavnico.

Ob koncu mi pokaže nekaj starinskega orodja in izdelkov (tečajji za vrata, zunanjo železno ograjo, okovano leseno kolo, številke za hiše, svečniki, izdelki za grobove, staro karbidovko ... pa tudi staro pečico oz. kuhalnik za klobase). Razloži, da si lahko takšen kuhalnik vzel s seboj na semenj, vanj nalil vodo in dal v vodo klobase, spodaj pa si kuril z ogljem. ◀

PETNAJST LET KLEKLJANJA V VERŽEJU

Pod okriljem Kulturnega društva Slavko Osterc Veržej deluje skupina klekljaric, ki so se poimenovala Mürske ribice, vodi pa jih Tatjana Prelog. S svojim delom in ustvarjanjem čipk so se začele dobivati leta 2006, kar pri mami doma. S časoma jih je bilo vse več, zato so svoja srečanja preselile v Zavod Marianum Veržej.

S prvimi izdelki so sledile prve razstave, ki so bile majhne, a so iz leta v leto rasle. Z natančnim in zahtevnim delom so pokazale, kaj se da narediti, če slediš svojemu umetniškemu čutu in vztrajaš pri delu. Leta 2016 je v Sloveniji potekal svetovni čipkarski kongres OIDFA. Na pobudo Andreje Krvina, ki je v tem sklopu organi-

zirala tudi razstavo v Ljutomeru, so sodelovale tudi veržejske klekljarice. Udeležile so se tudi dogodka Čipka na ulici, ki je potekal v sklopu čipkarskega dogodka v Ljubljani, kjer jih je hkrati klekljalo več kot 1000 klekljaric. Takrat so začele razmišljati o svoji skupini.

V začetku leta 2017 so postale klekljarska skupina Mürske ribice. Ime Mürske ribice so izbrale zato, ker prihajajo z obeh bregov reke Mure. Prav tako se ena od tehnik klekljanja imenuje ribice.

Dvakrat so pripravile tudi dobrodelno prodajo klekljanega nakita, katerega izkupiček so podarile za rehabilitacijo. Vesele in ponosne so, da tudi v Veržej negujejo in ohranjajo to živo kulturno dediščino Slovenije.

► JOŽE ŽERDIN

Petnajst let trdnega dela in ustvarjanja zajema veliko dela, neumornega ustvarjanja in ohranjanja na področju žive kulturne dediščine. V klekljarski skupini Mürske ribice Veržej ustvarja petnajst članic, ki jih klekljanje vese- li. Klekljana čipka tudi z njihovo pomočjo bogato prispeva k ohranjanju veččin, ki se počasi, a vztrajno širijo po

celi Sloveniji. Tatjana Prelog kleklja in ustvarja z ljubeznijo. Lahko bi rekli, da je »srce klekljanja« v Veržej. Zagotovo si takrat, ko je pred 29 leti začela spoznavati zahtevne tehnike klekljanja, ni predstavljala, da bo svoje znanje tako uspešno širila po Prlekiji in pozneje tudi po širšem Pomurju.

VEČPLASTNA IN PESTRA TER POGLOBLJENA KOMUNIKACIJA

Duhovne vaje na geštalt način

V Veržej me je pripeljala »moja« zakonska skupina, ki se pogovorno imenuje kar »Stanetova skupina«.

► STANKO GERJOLJ, CM

Ko sem bil na začetku svoje pastoralne poti kaplan v župniji Devica Marija v Polju (Ljubljana – Polje), so bili sedanji člani te zakonske skupine vključeni v mladinske skupine, ki jih je bilo takrat kar šest. Po večletni pavzi smo se nekoč na pobudo nekaj zanesenjakov zbrali v nekem vikendu – takrat sem se že ukvarjal z geštalt pedagogiko – in rodila se je ideja zakonske skupine.

Na prvih zakonskih druženjih so bile to še zelo mlade družine, ki pa so se hitro večale. Tako je prišlo obdobje, ko smo težko našli duhovno-izobraževalna središča, kjer bi lahko dobro delali in živeli. Skupino sestavlja namreč 11 družin, skupaj imajo 42 otrok in vse skupaj spraviti pod streho ter nahraniti predstavlja kar velik logistični zalogaj.

Člani skupine so »izvrtali«, da bo to najboljše šlo v Veržeju in s to skupino se vsako leto že zelo dolgo srečujemo v Marianumu, navadno hitro po zaključku šolskega leta. Zadnja leta se sicer opazi, da je kar nekaj otrok že odraslih, nekateri so poročeni in imajo že svoje družine, zato je na tovrstnih večdnevni programih otrok manj. Še vedno pa dovolj, da imajo vsako leto svoj program, ki ga vodi s. Liza Nrecaj, usmiljenka, ki dela v Domu Tisje v Šmartnem pri Litiji. Očitno si je pri delu s starejšimi nab-

rala veliko spretnosti tudi za komunikacijo z otroki, saj jo imajo zelo radi ter z njo krasno sodelujejo.

Poleg navedene skupine že vrsto let na podoben način sodelujem z zakonci oz. družinami, ki jih »zbereta« zakonca Jerica in Janez Smodej. Ta skupina pride skupaj vsako leto okoli Marijinega praznika Veliki šmaren in tudi v teh primerih postane življenje v Marianumu kar pestro in dinamično. Ker je navadno navzočih precej otrok, jih razdelimo v tri starostne skupine. Vsaka ima svoje voditelje in lasten prilagojen program. Tudi otroški programi se delno dotikajo tematike, s katero se srečujejo njihovi starši. To skupino so na začetku sestavljale pretežno družine iz okolja, z leti pa so se kontakti namnožili in razširili po vsej Sloveniji. Tako to duhovno srečanje pomeni za otroke in odrasle lepo priložnost tudi za prijetno druženje, saj je vsako leto nekaj »starih«, pa tudi nekaj novih družin.

V obeh primerih oz. z obema skupinama začnemo z izvajanjem duhovnega programa v četrtek zvečer ter zaključimo v nedeljo s kosilom. Čeravno so navadno tradicionalni duhovni vikendi krajši (od petka do nedelje), smo hitro ugotovili, da z vidika intenzivnosti dela en dan pomeni več kot le nekaj dodatnega časa. Dan več udeležencem in udeleženkam omo-

goči, da se dejansko »odklopijo« od vsakdanjih skrbi in odtrgajo od »domaćih obveznosti«. K temu pripomore tudi »ugodna« lokacija Veržeja, saj je za večji del Slovenije dovolj oddaljen, da ni nevarnosti »skokov domov«.

V obeh skupinah je sedaj že precej udeležencev in udeleženek, ki so se udomačili v metodah dela po principih geštalt pedagogike. Geštalt pedagogika obsega ne le besedno, marveč večplastno in pestro ter poglobljeno komunikacijo in vključuje vrsto različnih komunikacijskih poti – od oblikovanja z glino, plesa in dela s telesom do seveda risanja in celo dela z denarnimi kovanci ali preprostimi gumbi. Ker ta pristop predpostavlja, da skupina vsaj nekaj časa posveti vsakemu posamezniku, je pomembno, da oblikujemo več manjših skupin in sedaj je to možno, ker lahko kako manjšo skupino vodijo kar udeleženci sami. Seveda je pri geštalt pedagogiki zaželeno timsko delo, zato načelno po možnosti celotnega procesa ne vodim sam.

Nedvomno navedene oblike dela omogočajo prostorske možnosti Marianuma, ki so res izredne. Dovolj je prijetnih delovnih prostorov tako za otroke in mlade kot za odrasle, zato lahko voditelji izkoristimo vso kreativnost, ki jo premoremo. Nad vse po-

membno je tudi prijetno okolje Marianuma, od igrišč in parka do številnih možnosti za sprehode ter ne nazadnje bližina toplic, kamor otroci radi zvbijo svoje starše. Z vidika dela, ki je po geštaltističnih metodah včasih zelo intenzivno in zato časovno težko predvidljivo, je pomemben tudi način strežbe obrokov, ki omogoča, da vsak proces lahko zaključimo brez prevelikih časovnih pritiskov. Da ne omenjam kakovosti obrokov, ki so tako enkratni, da bi jih človek zaužil kar dvakrat ...

Glede na to, da sem sedaj upokojeni profesor in duhovnik z (vsaj formalno) nevezanimi pastoralnimi obveznostmi, kar mi odpira veliko možnosti za duhovno in svetovalno spremljanje družin, zrem v prihodnost z upanjem, da se bomo na tem lepem kraju še srečevali. Utrip prijaznega personala mi daje slutiti, da se na tem kraju zbira veliko zelo različnih skupin in ta odprtost dopušča, da se v tem okolju dobro počutijo tudi ljudje, ki bi jih kaka tradicionalna pastorka prištela med »obrobne«, tu pa – v smislu papeževih vizij – lahko postanejo »središče«; ne z namenom, da bi želeli razveljaviti vrednost krščanskega življenja v praksi, marveč v smislu, da okolje omogoča posvetitev vsakemu človeku, brez vnaprejšnjega etiketiranja in presojanja. ◀

DUHOVNE VAJE NA GEŠTALT NAČIN

► Janez Bohanec

Duhovne vaje na geštalt način, ki jih zadnja leta sredi avgusta skupaj s pomočniki vodi Stan-ko Gerjol, se precej razlikujejo od kakšnih drugih duhovnih odmkov, ki sem jih deležen.

Čeprav so duhovne vaje namenjene zakoncem, se pretežni del vsebina odvija na osebnem doživljanju in izkušnjah ter delo v skupini, kjer sozaveznik ni prisoten.

Po vseh teh letih prisostvovanja na takih duhovnih vajah sem si po svoje razložil kaj pomeni ta skrivnostni pridevnik: »geštalt«.

Na začetku z vodenim uvodom posameznik ustvari nek izdelek. Včasih je to glina, ki jo oblikujemo v temi, včasih je to risanje na papir. Motiv izdelka je vzet in naših preteklih izkušenj, doživljanj, spominov ... Nato preostali čas dveh dni na podlagi izdelanega v skupini izražamo svoja opažanja. Pri tem se s pomočjo Božjega umiljenja odpre marsikatera skrita duševna rana in prav tako z Božjo pomočjo preko vseh članov skupine prevežemo to rano z zdravilom, ki jo počasi celi.

Dinamika dela na teh srečanjih je precej nenavadna - od uporabe kovancev za posebljanje družinskih odnosov, do občasnega plesa v krogu, kar precej »diši« na starozavezno obnašanje.

Komur ustreza tak način in ambient duhovnega obnavljanja, se nato rad vrača vsa naslednja leta.

Vsekakor pa je vredno omeniti tudi, da je poskrbljeno za naše otroke od prvega do 16. leta starosti. Tudi oni so deležni medsebojnega druženja in druženja z Njim, ki nas vsakokrat privede v Veržej. Dobre hrane in neformalnega druženja pri Štrku pa seveda niti ni treba posebej omenjati - to se že itak ve, pa če si na geštaltu ali kakem drugem programu v Marianumu.

GEŠTALT RAZMISLEK

► Jerica Smodej Bohanec

Potrebovala sem temeljiti razmislek, kdaj so se pričele duhovne vaje po načelih geštaltpedagogike v Veržeju. Najverjetneje bo 7 let, duhovne vaje so v času poletnih počitnic. Naša družina

se je predtem udeleževala adventnega vikend srečanja v Celju, mislim, da 13 let. Moram priznati, da sem jaz tista, ki je bolj 'tečnarila', mož se preprosto pridruži, vključi in sodeluje. Če skupaj seštejem leta duhovnih vaj po principu geštaltpedagogike, se bližava polnoletnosti.

Pri 'verženskem poletnem geštaltu' sva z možem tudi tehnična podpora, še posebej pri zagotavljanju animatorjev, saj so otroci oz. mladostniki razdeljeni v skupine. Mladostnike vodi geštalt pedagoginja, mlajši otroke se razdeli še dodatno v 2 skupini pod vodstvom animatorjev. Otroci sodelujejo tako v skladu s svojimi razvojnimi sposobnostmi, učijo se različnih čustveno-socialnih veščin skozi igro, dramatizacijo svetopisemskih vlog.

Tudi mladostniki in odrasli (zakonci) smo deležni različnih metod, strategij dela v skupini. Velik poudarek je na osebnem delu, pri tem se uporabljajo različne oblike dela: slavnice petje, delo z glino, delo z barvami na ploskvi, dramska igra, slavnice itd.

Velikokrat se zgodi, da zakonca večino časa nista skupaj v skupini. Zakaj? V odnos vstopaš kot bitje odnosa, ki mora najprej graditi tudi samega sebe, graditi moraš odnos do bližnjega in Boga. Pri tem so nam v največjo podporo življenjske zgodbe, preizkušnje svetopisemskih mož in žena. V življenjske zgodbe (svetopisemski liki) vstopamo z lastno pozitivno ali negativno življenjsko izkušnjo. Izkušnjo ali izkušnje skušam ovrednotiti, razsvetliti v luči novih spoznanj, pri tem pa ti je v veliko oporo manjša skupina znotraj duhovnih vaj. Voditelj nas s pomočjo sotrenerjev popelje skozi duhovne vaje z izredno empatičnostjo, ter eksegetsko-psihološko-duhovno razlago. In vedno zraven doda še lastne hudomušne izkušnje, ki nas sprostijo, nasmejejo.

Kaj ponesem oz. vzamem, ko odhajamo v svoje domove? Vzameš sebe, moža ... In kar je tudi zelo pomembno, sebe in drugih ne obremenjuješ s pretiranimi pričakovanji za prihodnost. Ne, moram priznati, da v sebi nosim že nekaj let veliko željo - da bi se skupaj z možem udeležila plesnega tečaja.

コラッジョ!!
Le korajžno!!
ドン・ボスコの夢は続く...
Don Boskove sanje se nadaljujejo...

KRISTJANI POTREBUJEMO IZKUŠNJO LJUBEZNI

Duhovne vaje zakonskih skupin župnije Ljubljana Vič v Veržeju

Jezus ni želel vstopiti v noben elitni klub. Najbolj se je želel dotakniti družine, zato vstopi v družino. Družina je po besedah svetega papeža Janeza Pavla II. pot Cerkve. Kot duhovnik sem posebno pastoralno skrb posvetil družinam.

► P. MARJAN ČUDEN, OFM

V župniji na Viču, kjer sem služboval od leta 1995 do 2016, je osemdvajset zakonskih skupin. Srečanja so potekala enkrat mesečno.

Po nekaj letih srečevanj se je porodila pobuda za duhovne vaje za družine. Morda je bil slučaj, ali pa tudi ne, da smo prve duhovne vaje pripravili v Veržeju v Zavodu Marianum. Lepo smo bili sprejeti, družine so se dobro počutile, pogoji za delo in oddih so bili odlični, zato smo ostali zvesti. Sedaj že trinajsto leto redno zahajamo v Veržej, zadnje dve leti celo v dveh terminih.

Na vprašanje, zakaj prihajajo v zakonsko skupino in na duhovne vaje v Veržej, pari odgovarjajo: »Teme srečanj in duhovnih vaj so za naju priložnost, da se pogovoriva o stvareh, o

katerih se nikoli ne bi ... Skupina in duhovne vaje nama pomagajo, da se več pogovarjava ... Odkar hodiva v skupino in na duhovne vaje bolj verujeva, več molimo, bolj čutiva pripadnost krščanstvu ... Zaradi skupine in duhovnih vaj se je najin zakon utrdil ...« Opažam, da otroci parov iz zakonskih skupin prav zaradi duhovnih vaj v Veržeju med seboj prijateljujejo in največkrat so otroci tisti, ki rečejo staršem: »Pojdimo v Veržej!«

Tisto kar kristjani potrebujemo, ni najprej znanje, ampak izkušnja ljubezni. Z ljubeznijo se krepijo duhovne mišice. Duhovne vaje v Veržeju so pristna izkušnja ljubezni zaradi molitve, meditacij, svete maše, prijateljskega druženja in domačnosti.

Domačnost je drugo ime za ljubezen. Marsikdo je prav v Veržeju rekel: »Sedaj, ne samo da vem, kaj je Cerkev, ampak jo čutim!«

Kaj je moj namen, ko pripravljam duhovne vaje? Pripraviti zakonce do tega, da bi opustili vse polovične in napačne predstave o Bogu, da bi odvrgli vso šaro, ki so jo nabrali in bremeni njun odnos. Zakonce želim pripraviti do tega, da ne bi samo pričakovali, kaj bodo dobili, ampak, da bi dajali še več. Da bi ponovno upali in ljubili. Da bi našli samega sebe. Da bi znali odpustiti krivico in prositi odpuščanja. Da bi občudovali, se zahvaljevali in bili srečni. Da bi udomačili molitev in branje Svetega pisma. Da bi bili odprti življenju. Da

bi na novo odkrili Jezusa živega, privlačnega in močnega ...

Naj bo tale zapis za glasilo DOM priložnost, da se bratom salezijancem in sodelavcem zahvalim za dolgoletno gostoljubnost, prijaznost in potrpežljivost z nami. Nismo najbolj tiha skupina. In seveda – se priporočam tudi za vnaprej!

Izraelci, ki živijo izven Svete dežele, si za judovsko veliko noč voščijo: »Drugo leto v Jeruzalemu!« Ko odhajamo z duhovnih vaj, si naša skupina zaželi podobno: »Drugo leto spet v Veržeju!« Res se v isti zasedbi zbiramo že dolga leta. Upam, da se bomo še dolgo, kajti niti malo ne kaže, da se bomo duhovnih vaj v Veržeju kdaj naveličali. ◀

DUHOVNA HRANA, KI NAS OHRANJA ŽIVE

► Ana Mrzlikar

»Stokrat boljše kot doma! Vsakič se zgodijo zabavni dogodki in ko kasneje s prijatelji delimo spomine, se krohotamo! Hrana je božanska! Sobe so zelo lepe! Ves čas je prosti čas, lahko se družiš s prijatelji, nič ni potrebno delati, nobenih obveznosti, pa še v toplice se gremo kopat! Na razpolago imamo igralnico z ročnimi igrami, fitness na prostem, nogometno igrišče in veliko prostora za zunanje igre. Včasih je zadnji dan tudi piknik!«

Takole je naš trinajstletnik navdušeno opisoval tridnevno družinsko bivanje v Veržeju, ki se ga udeležimo vsako leto konec spomladi, zdaj že osmo leto zapored. Za otroke torej resničen oddih.

Za zakonce pa ... prav tako oddih, a malce drugačen. Delaven, deloma tudi naporen, a preverjeno stokrat poplačan. V vseh teh letih, odkar se udeležujeva srečanj na zakonski skupini, s katero se nato enkrat letno skupaj udeležimo tudi duhovnih vaj v Veržeju, so se spletle dodatne neprecenljive družinske in prijateljske vezi,

utrdil se je zakon ter najina vera v Boga.

To je čas, ko imava mož in žena priložnost pogledati si globoko v oči, odstrevati tančice, ki lebdi v najinem odnosu ter odpihneta tistega nekaj prahu, ki se je nabral na najinem poročnem listu. Nekakšen obvezen servis za ponastavitve parametrov, da bodo razumeli tudi tehnični tipi ljudi.

Seveda pa to ne bi bilo mogoče brez izkušenega in nenadomestljivega p. Marjana, ki je – tako se zdi – rojen za delo z zakonskimi pari in družinami. V

navidezno vsakdanjih temah, ki so iztočnice in rdeča nit naših poglobljenih razmišljanj in pogovorov, se skrivajo tudi okostnjaki, to vemo vsi, ki smo si upali tja pogledati. In ni lahko priznati svojih zmot, napačnih prepričanj. Ni tako lahko reči oprost, potrduj se bom, za naju, za nas. Tudi solze pritečejo. Sreče, žalosti, hrepenenja, hvaležnosti. In obljuje, ki so upanje. Verjamem, da so duhovne vaje pomembna pot, da obdržimo ta sveti biser, ki se mu reče zakon, družina.

To nam uspeva v gostoljubnem in domačem penzionu Mavrica v Veržeju. Nadvse prijazno osebje, občutek sprejetosti in topline, večerni sprehod po potkah urejenih zeliščnih in zelenjavnih vrtičkov, nekaj na skrivaj obratnih češenj ter obred sv. maše v naravnem okolju daje našemu bivanju piko na i. In baterije so zopet napolnjene.

Veržej? To je za naju sinonim za mir v srcu, vero v Boga in stabilnost zakona in družine. Duhovna hrana, ki jo potrebujemo.

VSE DELAJTE IZ LJUBEZNI, NIČ IZ PRISILE

➤ ÁNGEL FERNÁNDEZ ARTIME, VRHOVNI PREDSTOJNIK SALEZIJANCEV

V letu 2022 obhajamo 400. obletnico smrti sv. Frančiška Saleškega. Iz njegove duhovnosti je don Bosko, ustanovitelj salezijancev, črpal in razmišljal ves čas, še posebej ko je šlo za določanje vzgojnega in evangeljskega načina – če rečemo v našem jeziku – ob nastajanju salezijanske družbe: »Imenovali se bomo salezijanci.«

Don Bosko je globoko prevzel izredni lik tega svetnika. Zanj je bil pristen navdih, saj je bil pravi pastir, učitelj usmiljenja, neutrujen delavec za rešitev duš.

Kot mladi bogoslovec je Janez Bosko pred duhovniškim posvečenjem povzel njegovo držo: »Usmiljenje in ljubeznivost sv. Frančiška Saleškega naj me vodita vsak trenutek.« V Spominih na Oratorij don Bosko zapiše: »Začeli smo ga [oratorij] imenovati po sv. Frančišku Saleškem [...], ker je del te naše službe zahteval veliko umirjenost in krotkost, smo se postavili pod varstvo tega svetnika, da bi nam od Boga izprosili milost, da bi ga mogli posnemati v njegovi izredni krotkosti in v pridobivanju duš.«

BITI POPOLNOMA BOŽJI IN V POLNOSTI ŽIVETI NAVZOČNOST V SVETU

To je gotovo najbolj »revolucionarni« predlog sv. Frančiška Saleškega. Z običajno globino in lepoto ga je izrazil zaslužni papež Benedikt XVI., ko je dejal, da se je sv. Frančišek Saleški obrnil h kristjanom, naj bodo »popolnoma Božji in v polnosti živijo navzočnost v svetu in opravljajo naloge svojega stanu.«

To duhovnost lahko odkrijemo v dejanjih in besedah našega Gospoda v evangeliju in v preprostih don Boskovih predlogih svojim fantom v jeziku in cerkvenem kontekstu 19. stoletja.

SREDIŠČNOST SRCA

Med študijem v Parizu se je Frančiška dotaknilo poglobljeno premišljevanje Visoke pesmi pod vodstvom benediktinskega patra. V tej luči je začel dojemati tako Boga, svoje človeško življenje, osebno pot kot odnose s katerokoli osebo.

Frančiškov humanizem, njegova želja in sposobnost vstopanja v dialog z vsemi, velika vrednost, ki jo pripisuje prijateljstvu, pomembnem za osebno spremljanje na način, kot ga bo interpretiral don Bosko ... vse to se gradi na trdnih temeljih srca, kot ga je živel Frančišek.

MED PREVIDNOSTJO IN LJUBEZNI

Dva odseva njegovega načina, kako poslušati Božje srce in odpreti svoje srce bratom, ki sta tesno soodvisna drug od drugega, sta smisel za Previdnost in način bližanja vsaki

osebi, to je z njegovo pregovorno sladkostjo in ljubeznivostjo.

Zaupanje v Previdnost ima korenine v njegovem oblikovanju v Parizu in Padovi: »Nič ne prosim in nič ne zavračam« v prepričanju, da sem v vsakem primeru v Božjih rokah. Sladkost srca do drugega, čeprav ima vse prej kot ljubezniv karakter, je odsev istega zaupanja, tokrat do človeškega srca, vedno odprt za Božje delovanje in namenjen polnosti življenja. Sladkost in ljubeznivost sta misijonska pristopa, katerih cilj je čim bolj olajšati srečanje milosti in svobode srca. Ne gre le za vprašanje lepega vedenja.

Če pomislimo, na kakšen način je don Bosko poosebil to ljubeznivost v svojem vzgojnem sistemu, razumemo globoke motive, s katerimi se je hranil tako kot se je to zgodilo pri sv. Frančišku Saleškem.

Naj končam te strnjene smernice z vabilom, ki ga papež Benedikt XVI. izpostavi ob koncu svojega govora. Vabi nas, da v »duhu in svobodi« sledimo zgledu sv. Frančiška Saleškega, resničnemu zgledu tistega krščanskega humanizma, v katerem lahko začutimo, da le v Bogu najdemo potešitev želja in domotožja po njem: »Dragi bratje in sestre! V dobi, kakršna je naša, ki išče svobodo tudi z nasiljem in nemir, nam ne sme izginiti izpred oči aktualnost tega velikega učitelja duhovnosti in miru, ki na vrhuncu presenetljivega in popolnega poučevanja o ljubezni učencem izroča 'duha svobode', resnične svobode. Sv. Frančišek Saleški je zgleden pričevalec krščanskega humanizma; s svojim domačnim slogom, s prilikami, ki imajo pogosto poetične poteze, opominja človeka, da globoko v sebi nosi vpisano domotožje po Bogu in da lahko najde resnično veselje in svoje najbolj popolno uresničenje samo v njem.«

HIŠA IZ ŽIVIH KAMNOV

Zavoda Marianum Veržej s svojimi enotami Marijanišče, Zpenzion Mavrica in Rokodelski center DUO si ni mogoče zamišljati brez zaposlenih in rednih ali občasnih sodelavcev, ki z znanjem, predanostjo in požrtvovalnostjo živijo zanj. Kot velika družina skupaj s salezijanci doživljajo napore, uspehe, skrbi in veselje skupnega dela, da bi gostje in obiskovalci pri nas čutili pristno domačnost na profesionalen način.

URŠA AMBROŽ

OLGA BALÁŽEK

IRIS BALÁŽIČ

ANGELCA FEKONJA

PRIMOŽ KOROŠEČ

LIDIJA KUSTEC

BREDA LASIČ

PETER PUČNIK

ELENA SEDONJA PLOJ

LEONIDA SKUHALA

MARKO SUHOVERŠNIK

MANICA SUŠEČ

KLAUDIJA ŠTAJNER

MARKO ŠTAJNER

*Pozdrav iz
Marjanišča* ♥

